

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

**ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ
ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСЕННОЇ КУЛЬТУРИ**

УДК 378.015:39(=161.2)

МАЗУР А. М.

*викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

The article considers the concept of national identity as a component of national and cultural traditions. The role of folklore as one of the driving components in the development and consolidation of the Ukrainian people is highlighted through the prism of folk songs. Based on the works and achievements of Ukrainian composers and general pedagogy, the educational potential of Ukrainian folk songs as a genetic code of the Ukrainian nation is analyzed.

Key words: national self-consciousness, folk pedagogy, Ukrainian song, folklore.

Постановка проблеми. Динаміка сучасного життя програмує нове, трансформоване бачення молодого покоління зовсім у новому ракурсі. Актуальними стають нові ідеали та переконання; формуються прогресивні тенденції європейського напрямку. Така ситуація яскраво відображується у формуванні поняття «національної самосвідомості», що є важливим чинником, який характеризує цілісність нації.

Сьогодні перед Україною постає низка непростих ментальних, духовних та світоглядних проблем. Серед них одна з найголовніших – формування реального громадянського суспільства. Без високого рівня національної свідомості досягнення цієї мети видається неможливим.

Особлива відповідальність за виховання молодого покоління покладається на викладача музики, який засобами української музичної культури спроможний ефективно формувати національну самосвідомість студентів, впливаючи не тільки на інтелектуальну, а й на емоційну сферу особистості.

Національна самосвідомість ґрунтується на історичній пам'яті, на знанні історії нації, її традицій, містить у собі емоційно-ціннісну

оцінку минулого нації, її сучасного стану, взаємозв'язків з іншими народами, збагачує духовний світ особистості [2].

Духовні цінності кожної нації визначають її місце й роль в історії людства. Пісенний фольклор містить у собі неоціненний матеріал для вивчення традиційних етико-естетичних засад українського народу, а також відображає еволюцію ідеалів, яка відбулася в процесі історичного розвитку нації.

Актуальність дослідження зумовлюється потребою сучасного суспільства у формуванні молодого покоління високого рівня національної свідомості, яка є серцевиною національного виховання. Одним із важливих засобів саме такого виховання є українська народна пісенна творчість, що увібрала у себе історію, звичаї, культуру протягом багатьох років, тому потребує особливої уваги педагогів задля зростання свідомого духовно зрілого молодого покоління.

Мета статті полягає у висвітленні ролі української народної пісенної творчості в системі формування національної самосвідомості студентів.

Аналіз досліджень з даної теми. Виховання національної самосвідомості

студентів неможливе без глибокого усвідомлення національних джерел музичної культури, що викликає необхідність глибшого їх вивчення.

Проблема виховання особистості у процесі опанування українською музичною культурою, зокрема, народнопісенною творчістю розглядалися такими сучасними дослідниками як: Т. Анікіна, В. Іванов, Ю. Мандрик, І. Таран, Л. Філоненко.

Низка педагогічних досліджень підтверджує особливу роль викладача музики в духовному та естетичному становленні студентської молоді (Е. Абдулін, О. Апраксина, Л. Коваль, Л. Масол, С. Мельничук, В. Ражников, О. Рудницька, Г. Падалка, Л. Хлебнікова та ін.), які обґрунтували виховний потенціал української народної пісні, особливості її використання у процесі навчання учнів різних вікових груп та студентів.

Пісня – це незмінний елемент усіх народних звичаїв, традицій, свят, і у сукупності із звичаями вона складає основу менталітету українців. Загальні положення про визначну роль української народної пісні у вихованні духовності і, зокрема національної самосвідомості, розроблене видатними українськими педагогами: В. Сухомлинським, Г. Ващенком, Б. Грінченком, І. Нечуй-Левицьким, К. Ушинським, І. Франко, Т. Шевченком [4].

Великий внесок у справу теорії і методики музичного виховання і їх використання у формуванні національної свідомості дітей зробили західноукраїнські композитори: В. Матюк, С. Воробкевич, Д. Січинський, С. Людкевич, фольклорист Ф. Колесса та ін. Всі вони високо оцінювали виховні можливості народної пісні і широко використовували її в музично-педагогічній діяльності. Музично-педагогічна концепція цих композиторів найповніше втілювалася у збірках, які

отримали назву «Співаники». Широке використання збірок у практичній роботі вчителів музики виховувало у дітей любов до свого народу, сприяючи тим самим формуванню національної свідомості [7].

Виклад основного матеріалу.

Національна самосвідомість породжується національним почуттям, тобто почуттям власної самобутності й відмінності від інших націй. Формуванню національної самосвідомості особистості сприяють такі важливі засоби як історія народу й держави, рідна мова, словесність, фольклор, народні звичаї й обряди, мистецтво, родинно-побутова культура, народна педагогіка.

Пробудження національної самосвідомості відбувається у дитячому віці під впливом сімейного середовища, друзів, знайомих, ровесників. Пізніше в цей процес включаються інші осередки соціалізації – дошкільні заклади, школа, вуз, позашкільні установи тощо. Протягом тривалого періоду етнізації здійснюється формування системи уявлень людини про широке коло етнонаціональних феноменів, яка містить у собі знання про культурні та психологічні особливості свого та інших народів, історичне минуле власної національної спільноти. Сформована таким чином складна система знань стає підґрунтям для усвідомлення людиною власної тотожності з конкретним народом, пізнання власних психологічних особливостей, що характеризують особу як члена національної спільноти, в результаті чого індивід усвідомлює себе представником певної нації [9].

Всі народнопісенні жанри є невичерпним джерелом пам'яті народу України, які в узагальнених художніх образах зберегли етнічні, естетичні, національні ідеали, неписані закони співжиття, історію, філософію, психологію та етнопедагогіку.

Серед великого жанрового розмаїття народнопісенної творчості особливо важлива роль у формуванні національної самосвідомості належить історичній пісні – феноменальному явищу серед духовних цінностей нашого народу.

Як самостійний і найбільш динамічний у своєму розвитку жанр історичної пісні склався протягом XV–XVI століття. Поетичні тексти та мелодії цих пісень народжені драматичними подіями, що мали місце в житті народу, який протягом тривалого часу відстоював свободу і незалежність рідної землі.

У народному побуті збереглося чимало пісень, які досить поширені і нині. Їхня популярність пояснюється великою художньою силою впливу як музики, так і поетичних текстів. До таких пісень належать: «Пісня про Байду», «Ой на горі вогонь горів» і особливо «Ой на горі та й жінці жнуть».

Поширення прогресивних тенденцій в музичному житті України, педагогічний досвід митців, хорова робота з дітьми сприяли появі перших збірок кращих зразків рідного фольклору з метою використання його в навчальних та виховних цілях. Початком такого підходу у справі музичного навчання дітей стали дві збірки М. Лисенка «Молодоші» (1875 р.), до якої увійшло 25 дитячих ігор, 13 веснянок та «Збірка пісень у хоровому розкладі, пристосованому до учнів молодшого і підстаршого віку в народних школах» (1917 р.), основу якого склали пісні майже всіх жанрів [1].

Високі виховні можливості української народної пісні визнавались і завжди широко використовувались в галузі освіти й музичного мистецтва. Про це свідчить той факт, що більшість українських композиторів другої половини XIX – початку XX століття (М. Лисенко, К.

Стеценко, Я. Степовий, М. Леонтович, Д. Січинський, В. Верховинець, П. Козицький та ін.) були музикантами-педагогами й авторами збірок записів та обробок народних пісень. Такий підхід українських митців підготував сприятливий ґрунт для формування у дітей з раннього віку не тільки музичних здібностей, а й виховання кращих моральних і естетичних якостей: любові до матері, рідних, мови, країни, своєї культури, народних традицій, що й складає основу духовності особистості, а значить національної самосвідомості й національного виховання. [6].

Важливою складовою частиною культури народу є фольклор. Як зауважує А. Іваницький, «Фольклор – це своєрідний конденсат духовної історії людства від найдавніших часів і до сьогодні» [5, с. 5].

С. Науменко підкреслює, що домінуючим началом навчально-виховного процесу на уроках музичного мистецтва має стати долучення дітей до музичної спадщини рідного народу. Відомо, що найбільш природним і доступним шляхом відбувається засвоєння школярами саме народної музики. Це пояснюється існуючим національним «музичним генотипом» як сукупністю спадкових музичних структур і засобів, які поколіннями передавалися в народі [6, с. 8].

Також народна пісенна творчість є складовою народної педагогіки, оскільки містить у собі систему етичних еталонів та ціннісних орієнтацій. Тому вона посідає вагомe місце в системі народної педагогіки як сукупності емпіричних знань у справі виховання, бо наповнена дидактичним змістом та пов'язана зі звичаями, обрядами, святами, що супроводжують найважливіші події нації, окремої особистості.

Відомий фольклорист С. Мишанич зазначав, що пісня супроводжує людину все

свідоме життя. Вона й донині перебуває в стані активного побутування, отже, сприяє вихованню національної свідомості українців, окреслює провідні ознаки їх психологічного укладу [8].

Висновки. Національна самосвідомість як духовна цінність нації, органічно пов'язана з усіма проявами духовності людини і проникає в усі сфери життєдіяльності особистості.

Формування національної самосвідомості тісно пов'язане з характером та національним менталітетом українців. «Національний характер українців, – пише відомий вчений П. Щербань, – формувався протягом віків. Вічна правда шукання, гостинність і щедрість, ласкавість і доброзичливість, пісенність і музичність, працьовитість і талановитість, ніжність і глибокий ліризм, волелюбство і душевне багатство – лише деякі типові якості відомого в цивілізованому світі українського національного характеру» [10, с. 8].

Проблема формування національної самосвідомості молоді, національно-духовних і морально-патріотичних цінностей та ідеалів у навчально-виховному процесі є надзвичайно важливою з огляду на

її роль і місце у формуванні майбутнього фахівця-патріота.

Процес формування у молоді національно-патріотичної самосвідомості є надзвичайно складним, багатоаспектним і довготривалим, що вимагає від педагога високої відповідальності, забезпечення комплексного впливу усіх навчальних дисциплін. Під час музично-виховної роботи викладачу слід прагнути до єдності, синтезу всіх дисциплін естетичного циклу (музика, хореографія, образотворче мистецтво, література).

Звернення до народної музичної творчості – це данина пам'яті історичного минулого свого народу. Зміст фольклорної музики сповнений потенціалу високої духовності й справжніх життєвих цінностей, прикладів мужності та шляхетності, щирості й людяності, віри в перемогу добра над злом. Через національне музичне мистецтво дитині легше зрозуміти своєрідність музики інших народів і уявити надбання української музичної культури як складової світової музичної спадщини. Засвоєння на цих засадах фундаментальних духовних цінностей людства є надійним шляхом виховання національної свідомості студента в його духовному і культурному зростанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Архімович Л., Гордійчук М. Микола Лисенко. К.: Мистецтво, 1963. 254 с.
2. Гуменюк, Г. Національна самосвідомість школярів та перспективи її розвитку. Рідна школа. 1999. № 2. С. 59–61.
3. Добровольська Н. О. Розвиток національної свідомості як складової національно-культурних традицій у процесі вивчення студентами спецкурсу «Українська мова». Гуманітарний вісник ЗДІА. Запоріжжя, 2008. Вип. 33. С. 217-222.
4. Єгорова І. В. Управління процесом формування національної самосвідомості на уроках музики в сучасних умовах. Управління національною освітою в умовах становлення і розвитку української державності : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. К.: ІЗМН, 1998. С. 137 - 140.
5. Іваницький А. І. Українська народна музична творчість: посібник для вищ. та серед. учбов. закл. Київ : Музична Україна, 1990. 336 с.

6. Наumenко С. І. Музично-естетичне виховання дошкільнят. Київ : Магістр, 1996. 144с.
7. Осипець Р. Формування національної духовності засобами народної пісні. Актуальні проблеми духовності: Збірка наукових доповідей II-ї Всеукраїнської конференції. Київ-Кривий Ріг: ІЗМН, 1997. С. 338-340.
8. Руснак І. Є. Український фольклор : навч. посіб. К. : Академія, 2012. 304 с.
9. Хотинец В. Ю. Этническое самосознание и его роль в развитии индивидуальности человека: Учебное пособие для спецкурса. Ижевск: Изд-во Удмуртского ун-та, 1996. 75 с.
10. Щербань П. Формування національної самосвідомості в сім'ї. К.: Т-во "Знання" України, 2002. 94 с.

*Стаття надійшла до редакції
12 грудня 2020*

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДСНС УКРАЇНИ ЗАСОБАМИ ГИРЬОВОГО СПОРТУ

УДК 796.88.012.1 : 377.011.3 – 52](045)

КРАСУЦЬКИЙ В. М.

*начальник циклу-старший майстер виробничого навчання циклу виробничого
навчання Вищого професійного училища Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності*

ОСАДЧУК О. Ю.

*старший викладач-майстер виробничого навчання циклу виробничого навчання
Вищого професійного училища Львівського державного
університету безпеки життєдіяльності*

ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту, завідувач кафедри теорії і
методики фізичного виховання Комунального закладу вищої освіти «Вінницький
гуманітарно-педагогічний коледж»*

The article presents the results of the physical preparedness study of the educational establishments' seekers of the State Emergency Service of Ukraine. It has been revealed the positive impact of kettlebell lifting classes for the educational establishments' seekers of the State Emergency Service of Ukraine ($P < 0,05$). It has been established a possibly better increase of qualitative parameters of motor activity of the representatives of the main group compared to the control group ($P < 0.05$) in tests that require the manifestation of speed endurance, general endurance, speed strength, dynamic strength endurance of the muscles of the abdominal press and muscles of the arm flexors.

Key words: *pedagogical testing, kettlebell lifting, cadets, physical qualities, physical preparedness.*